

Zestig jaar Algemene Nederlandse Imkersvereniging

'Nestgeur is belangrijk'

Ab Kuypers

In het jubileumnummer van het ANI-verenigingsblad staat ergens te lezen: 'We zijn een vereniging van vrienden'. Met een feestelijke middag op 12 november j.l. heeft de 'Algemene Nederlandse Imkersvereniging', een vriendenkring van rond de zeshonderd personen, herdacht dat zij zestig jaar geleden werd opgericht. Voorafgaande hieraan sprak BIJEN met Dick van Houwelingen, voorzitter van de ANI. Een gesprek over gemeenschapszin, oud zeer, eigentijds organiseren en samenwerking.

Het ontstaan van de ANI

'Het is jammer. Er is veel van ons historisch materiaal verdwenen. In onze archieven is uit de eerste jaren van de ANI nog nauwelijks iets overgebleven. Het is daarom moeilijk om een volledige geschiedenis te schrijven,' aldus Dick van Houwelingen. Indertijd, dat is algemeen bekend, is de ANI ontstaan vanwege onenigheid over de suikerprijs en alle zaken daar omheen.

'Er zijn toen een aantal mensen uit de VBBN gestapt om een eigen vereniging op te richten. De officiële oprichting vond plaats in Eerbeek. Het betrof voornamelijk mensen uit deze streek. (De Veluwe, red.) Wij zijn een landelijke vereniging. Toch is er nog altijd een zekere concentratie van ANI-leden in het Rivierengebied en vooral op de Veluwe. Maar ook in Friesland en de Utrechtse Heuvelrug kennen wij grote afdelingen. Ederveen is met 150 leden onze grootste afdeling. Met de randdorpen erbij kent Ede overigens vijf imkersverenigingen. Hieronder ook veel VBBN'ers. Vroeger zette men zich nog wel tegen elkaar af. Dat is echter verleden tijd. Nu kennen we gelukkig een goede samenwerking.'

Met haar ongeveer zeshonderd leden is de ANI wat grootte betreft te vergelijken met de ABTB en de LLTB, twee van de drie zogenaamde 'Zuidelijke' bonden.

'Van een terugloop in leden merken wij gelukkig niet veel. We hebben ooit duizend leden geteld. Ons ledenbestand is al weer jaren vrij stabiel. Het is voor ons, net als voor de andere organisaties, echter wel degelijk een grote zorg dit ledenbestand op peil te houden. De vergrijzing onder de imkers baart ook ons zorgen. Hoe trek je nieuwe imkers aan? Dat is een moeilijk te beantwoorden vraag. Is het de jeugd, die je

moet benaderen? Ik weet het niet. Wanneer zij op een leeftijd komen dat ze veel andere zaken aan hun hoofd krijgen is het imkeren wel weer voorbij. Ik denk toch dat wij ons op een andere doelgroep moet richten. Op mensen die hun wilde haren verloren zijn. In ieder geval zullen alle afdelingen heel actief voorlichting over honingbijen en imkeren moeten geven. Wanneer een club weinig actie onderneemt loopt het ledental meestal toch wel terug. Wil je overleven, dan zal je tevens iets aan je leden moeten bieden.'

Over de organisatie

In principe verschilt de ANI nauwelijks van de overige bijenbonden voor wat betreft de organisatie-structuur.

'De ANI kent zestien afdelingen. Soms worden afdelingen wel eens te klein. Die zouden op zich nog amper bestaansrecht hebben. Zij worden dan samengevoegd met andere afdelingen hetgeen zo'n afdeling weer versterkt. Zij krijgen ook meer mogelijkheden. We kennen echter ook nog wel een enkele afdeling van rond de tien leden. Voor hen is het best moeilijk om het hoofd boven water te houden. Vanuit het hoofdbestuur geven wij hen veel ondersteuning.'

Ook in de landelijke activiteiten verschilt de ANI amper van de andere organisaties. Veel van die activiteiten vinden plaats in de verschillende commissies.

'De commissie praktisch imkeren organiseert twee maal per jaar een activiteit, waaronder altijd één praktijkgerichte dag. We kennen een ziektebestrijdingscommissie. Alle afdelingen hebben hiervoor een contactpersoon. Onderling hebben zij veel voeling met elkaar. De honingcommissie doet veel aan promotie van de Nederlandse honing. Voor onze feestdag heeft zij voor het eerst in ons bestaan een grote honingkeuring georganiseerd. Als deze slaagt zal dat een periodieke activiteit worden. Mijn eigen ervaring als keurmeester is dat door honingkeuringen te organiseren de kwaliteit van honing vooruit gaat.'

'De commissie onderwijs en PR richt zich op dit moment vooral op de problemen rond de financiering en de organisatie van de diverse imkerscussussen. Daarnaast doet zij veel aan het geven van voorlichting op markten. De commissie drachtplanten is onder andere actief in het geven van voorlichting. Door onze

redactiecommissie, tot slot, wordt tweemaandelijks een eigen verenigingsblad uitgegeven, 'Onze Bijen'.

Over samenwerking

'Men doet daar wel eens lacherig over wanneer ik buitenstaanders vertel dat Nederland vijf verschillende organisaties voor bijenhouders telt. Toch vind ik het wel wat hebben. Iedere organisatie heeft zo zijn eigen kleur. Ik denk ook dat zo'n versnippering typisch Nederlands is. Je ziet dat op veel terreinen; het hoort een beetje bij ons Nederlanders. Maar tegelijkertijd moet ik zeggen dat er inmiddels een goede samenwerking tussen de organisaties bestaat. Dat was heel duidelijk te merken met al die uitbraken van Amerikaans vuilbroed. Zoiets gaat de gehele imkerij aan. Zulke problemen moet je samen aanpakken. Er is daar heel goed samengewerkt. Ik vind het heel goed dat dat zo prettig is verlopen.'

Toch is de samenwerking tussen de verschillende organisaties niet altijd probleemloos geweest.

'Vroeger hebben we nogal moeite gehad om tot het Landbouwschap toe te kunnen treden. Maar dat is gelukkig verleden tijd. Zelf draai ik nu zo'n zeven jaar mee in dit Landelijk overleg. Ik vind dat het heel goed gaat. Als ik echter de oude verslagen daar nog wel eens op na lees zie ik dat dat ooit een soort knokploeg was. Nu is, gelukkig, de onderlinge samenwerking erg goed. Iedereen geeft zijn mening, maar de neuzen staan meestal dezelfde kant op. Zo hoort dat. Ook in de Bedrijfsraad gaan we nu goed met elkaar om. Er is waardering en gehoor voor elkaar. Er wordt nu in ieder geval overlegd op basis van gelijkheid. Dat is wel eens anders geweest. Het is plezierig dat er veel is veranderd. Zo hoort het ook.'

'Vanuit de ANI bestonden er in het verleden nogal bezwaren om in de bedrijfsraad te stappen. We doen in dit overleg pas sinds 1990 mee. Er speelde altijd de kwestie van de zetelverdeling. Wij vonden dat een kleine bond hierbij te weinig inspraak had. Onder de heer Muntjewerf, de toenmalige voorzitter van de VBBN en de Bedrijfsraad is dat allemaal goed opgelost. Hij vond dat we er ook bijhoren. Nu gaat het uitstekend. Ik ervaar dit als heel positief voor de gehele bijenhouderij. We streven toch één en hetzelfde doel na. Landelijk gezien zijn we dus een even goed draaiend bond als de anderen.'

Toch is die samenwerking niet altijd even vanzelfsprekend geweest. Het rechtsherstel van de ANI na de tweede wereldoorlog bijvoorbeeld:

'Dat is een moeizaam proces geweest. De VBBN, in de persoon van de toenmalige voorzitter, de heer Van Rappard, heeft zich hiertegen heftig verzet. In die tijd

bestonden er nog al wat tegenstellingen. Dat was naar mijn inschatting een doorn in het oog van Van Rappard. Het besluit tot rechtsherstel van de ANI, door de daarvoor ingestelde raad genomen, was niettemin positief. Maar daar is toen een hele correspondentie over gevoerd. Die gang van zaken schepte natuurlijk in onze kring een groot stuk ongenoegen. Mede daardoor is de samenwerking met de Zuidelijke bonden sneller en gemakkelijker tot stand gekomen dan met de VBBN. Maar er is in de loop van de tijd heel veel ten goede gekeerd. Nu bestaat er weer een wederzijds respect voor elkaar.'

Dat het ooit tot één imkersbond in Nederland zal komen, daar is de voorzitter van de ANI niet van overtuigd:

'Ik geloof, eerlijk gezegd, toch al niet zo erg in fusies, wel in goede samenwerking. Een fusie van onze imkerorganisaties zie ik er niet van komen. Vooral de kleine bonden zullen niet zo gemakkelijk in één grote organisatie willen opgaan. Als ik naar onze eigen vereniging kijk moet ik zeggen dat wij een heel hechte club zijn. Zoiets geven mensen natuurlijk niet snel op. Dat hebben we ook gemerkt toen er een besluit moest worden genomen over één blad voor imkers. Aan een eventueel samengaan met 'BIJEN' is heel wat discussie besteed. Dat is heel zorgvuldig gebeurd. In eerste instantie hebben ook wij meegedaan bij de voorbereidende gesprekken. Uiteindelijk, toen het besluit in onze vereniging genomen moest worden, heeft de ledenvergadering dit afgewezen. De een wilde wel één gezamenlijk maandblad, de ander niet. Sommige imkers uit ons nest zijn nieuwsgierig. Anderen houden het liever bij het oude. Dat wij niet mee zijn gaan doen is dus een duidelijke uitspraak van de leden geweest. De eigen nestgeur is voor veel ANI-mensen heel belangrijk. Zij waren bang dat wij iets van ons eigen gezicht zouden verliezen. Ik denk dat die stemming ook tot op vandaag nog zo is. We zien wel hoe dat ooit nog eens in de toekomst zal uitpakken. Het goede rond dit alles is, vind ik, dat het allemaal heel zorgvuldig is gedaan.'

Toekomst

Uit het voorwoord van de jubileumuitgave van 'Onze Bijen': 'Tijdens de viering van een jubileum is het goed eens naar het verleden, het heden en de toekomst te kijken.'

Dick van Houwelingen vult deze uitspraak aan:

'We nemen ook deel in het bestuur van de Ambrosiushoeve. Ik voorzie in deze nog een behoorlijke problematiek wat betreft de toekomstige financiering. Maar ook de vraag hoe en met welk onder-

Achter de tafel v.l.n.r. Cees van Holland, Bert Oostindiën; Rijk van Dronkelaar, Henk Kok, Dick van Houwelingen, Harm Beekhuis, Jan Jongedijk, Willem van Dijk.

zoek men daar verder zal moeten gaan is niet simpel. Met een terugtrekkende overheid wordt er een zware wissel op de imkers van Nederland getrokken. Kijk bijvoorbeeld naar het opheffen van de Dienst Landbouw Voorlichting (DLV). De imker is af en toe dwalende in het doolhof van de vele overheden waarmee hij te maken krijgt. Vroeger stapte je naar de Ambrosiushoeve met je problemen. Van daaruit kreeg je op alles een antwoord. Je had met één instantie te maken. Nu gaat dat allemaal heel anders. Begrijp me goed, ik vind bijvoorbeeld de instelling van het meldpunt voor bijenziekten een goede zaak. Maar men heeft nu te maken met verschillende overheden, zoals de Rijkskeuring voor Vee en Vlees (RVV), de Veterinaire Dienst (VD), en de Algemene Inspectie Dienst (AID). De imker, vind ik, komt wel een beetje in de kou te staan. Er is nu nog maar een beetje onduidelijke taak voor de overheid. Zij hebben zich te gemakkelijk terug getrokken. Er is weinig of niets voor in de plaats gekomen. Op zich funktioneert het allemaal niet slecht. Er is alleen een grote versnippering opgetreden. Nogmaals, ik heb grote waardering voor al die diensten. Vooral ook als ik kijk naar de wijze waarop de gevallen van Amerikaans vuilbroed zijn aangepakt. Dat heeft men mijn inziens heel goed gedaan'

Het jubileum

Bij een jubileum hoort uiteraard een feest. Zaterdag 12 november jl. heeft dit plaatsgevonden in Uddel. Tijdens de feestmiddag werd onder andere de

jaarlijkse Cees Stapensiprijs uitgereikt.

'Deze prijs is bedoeld als aanmoediging voor een persoon of een commissie uit onze vereniging die iets bijzonders voor de ANI heeft gedaan en wordt beschikbaar gesteld door de 'Cees Stapensia Commissie'. Cees Stapensia was een Friese imker en oud-voorzitter die bij zijn overlijden zijn vermogen aan de imkers naliet. De prijs wordt bekostigd uit de rente van dit kapitaal. (De naam van de winnaar voor dit jaar kon tijdens ons interview nog niet bekend worden gemaakt.)

Naar aanleiding van het 60-jarig bestaan van de ANI werden aan alle gemeenten waar een afdeling van deze bond is gevestigd een lindeboom aangeboden. Het aanbieden en het planten van deze bomen gebeurde door de afdelingen zelf. Voor de levering zorgde het hoofdbestuur.

'Nu ik een aantal malen aanwezig ben geweest bij het inplanten van zo'n linde, valt het mij op hoe weinig er in sommige plaatsen bekend is over het nut van honingbijen. Bijen zijn toch meer dan alleen een potje honing. Dat moeten we ook beter gaan uitleggen. Als imkerij is daaraan nog heel wat voor ons te doen. Ik heb gemerkt dat veel gemeenten heus wel ontvankelijk zijn voor adviezen vanuit imkerkringen.'

Naast de honingkeuring, prijsuitreikingen en gastsprekers zal vooral het gezellig samenzijn de boventoon voeren. Want, zoals Dick van Houwelingen in een laatste woord 'zijn' ANI samenvat: 'Wij vormen een hechte club met een grote gemeenschapszin.'